1938 ий
18
ИЮЛЬ
№ 63 (446)
Акше 5 ыр.

8-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла эллысе пролетар-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

АЙСТА СОРЕВНОВАТЛЕНА

15 июльышто лекше „Рвезе коммунист" газетеш Ленинско - Сталинский комсомолын XX-шо идалыкше вашеш социалистический строительствын чыла участкылаштыжат соцсоревнованийым шарыме нерген Звенига район, Тельман лӱмеш колхозысо комсомолец ден молодежь-шамычын письмаштым печетлен улына. Тачысе номерыш Сталин лӱмеш Московский Автозаводысо самырык стахановец-шамычын письмаштым печетлена.

Нине письмаште пӱтынь советский молодежын чувствыжым да пиалжым ончыктымо. Мемнан элысе молодежь партий ден правительствын, йӧратыме Сталин йолташын пумо праваШамыч дене, весела да пиалан илыш дене пайдалана. Мемнан родинын рвезыж ден ӱдыржӧ-шамыч любой специальностым налын кертыт, нунын эн смелый мечташт шукталтыт, вет мемнан рвезылыкнам великий Сталинский Конституций кушта да арала.

Сталин лӱмеш Автозаводысо самырык стахановецшамыч комсомолын славный юбилейже лӱмеш мемнан родина-авалан шерганан подаркым ямдылат. Нунын чапле примерышт почеш московский завод ден фабрикласе самырык пашазе, специалист - шамыч, тӱрлӧ учреждений да предприатийласе самырык служышо ден науко пашаеншамыч чапле подаркым ямдылышаш верч социалистический соревнованийым кумдан шареныт.

Мемнан Марий АССР-ысе Тельман лӱмеш колхозын самырык членже-шамыч ял озанлык пашаште комсомолын XX - шо идалыкшым чапле сеҥымаш-шамычын ыштен вашлийшаш верч кучедалыт да тыгак ышташ республик кӧргысӧ пӱтынь молодежым ӱжыт.

ВЛКСМ ЦК Сталин лӱмеш Автозаводысо самырык стахановец-шамычын Ленинско-Сталинский комсомолын 20-шо ийже лӱмеш родиналан подаркым ямдылыме верген предложенийын кугу политико-воспитательный значенийжым палемден. Тыгак ВЛКСМ ЦК тиде важнейший пашам пуста лӱшкымашыш да парадностьыш савыраш огыл, манын комсомольский организаций ден нунын руководительышт-шамычым предупредитлен. ВЛКСМ Марийский Обкомат Тельман лӱмеш колхозысо комсомолец ден молодежь-шамычын письмаштым политико-воспитательный значенийжым палемден да тудо письмам комсомол ден молодежь-шамыч погынымашлаштыштт кумдан обсудитлаш кӱштен.

Сталин лӱмеш Автозаводысо самырык стахановецшамычын письмаштым да Тельман лӱмеш колхозысо самырык член - шамычын ӱмбакыштт кумда молодежь массе дене обсудитлаш кӱлеш. Кажне ВЛКСМ организацийын, комсомолец ден молодежь-шамычын задачышт—Ленинско-Сталинский комсомолын XX-шо идалыкшылан чапле подаркым ямдылаш. Тидлан эше утларак бдительный да писе лийман. Пашаште стахановский методым эше чот ешараш да социалистический соревнованийым кумдан шараш кӱлеш.

Комсомолец ден молодежь-шамыч! Айста эше сайрак да виянрак соревноватлена! Айста ВЛКСМ-ын славный идалыкше лӱмеш шкенан родина-авалан чапле подаркым ямдылена!

Сталин лӱмеш Автозаводысо самырык стахановецшамычын письмашт нерген

ВЛКСМ ЦК-ын пунчалже

ВЛКСМ ЦК Сталин йолташ лӱмеш Автозаводысо самырык рабочий ден работница-шамычын Ленинско-Сталинский комсомолын XX-шо ийже лӱмеш шкенан родиналан подаркым ямдылыме нерген предложенийыштын кугу политико-воспитательный значенийжым палемда. ВЛКСМ Центральный Комитет комсомольский организаций-шамычлан рекомендоватла:

1. Сталин йолташ лӱмеш Автозаводысо самырык стахановец-шамычын письмам комсомолец да молодежьшамыч погынымашлаште обсудитлаш.

2. Тиде важнейший пашам пуста лӱшкымашыш да парадностьыш савыраш огыл, манын чыла комсомольский организаций ден нунын руководительыштшамычым предупредитлаш. Кажне комсомолец ден комсомолка, самырык рабочий ден работница, самырык колхозник ден колхозница-шамыч обязательствым шукташ шке ӱмбакышт добровольно шот дене налышт.

3. Комсомольский газет-шамыч комсомолец ден молодежь-шамычын шке ӱмбакышт налме обязательствыштым шуктен шогымым кече еда да кумдан возен шогышаш улыт.

ВЛКСМ ЦК.

ПЕРВОЙ СОЗЫВ РСФСР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТЫН ПЕРВОЙ СЕССИЙЖЕ

15 июльышто 6 шагат кастене Кремльыште, РСФСР Верховный Советын заседаний залешыже первой созыв РСФСР Верховный Советын Первой Сессийже почылтын.

Сессийын залышкыже Сталин, Молотов, Каганович, Ворошилов, Калинин, Андреев, Микоян, Жданов, Ежов, Маленков ден Шкирятов йолташ - шамычын лекмышт годым залыште куанен куатлын сово кырымаш тарвана. Чыла депутат да уна-шамыч верышт гыч кынелын нуным куанен саламлат.

Кунам куатлын совым кырымаш шыплана, Москва оласе Октябрьский избирательный округ деч депутат И. И. Сидоров йолташ РСФСР Верховный Советын Первой Сессийжым почаш эн шонгo депутатлан поручитлаш предложенийым ышта. Тудо увертара: эн шонго депутат—„Заря Коммунизма" ял озанлык артельын колхозникше, РСФСР Верховный Советыш Горьковский область, Спасский избирательный округ деч сайлыме Степан Никитич Барышев.

Президиум ӱстел дек депутат С. Н. Барышев йолташ кӱза, депутат-шамычым РСФСР Верховный Советын Первой Сессийже почылтмо кече дене саламлен Сессийым почеш.

Варажым РСФСР Верховный Советын Председательжылан единогласно Жданов А. А. йолташ сайлалтын; председательын заместительжылан Тынчеров Амин Халилович йолташ да Макарова Прасковья Семеновна йолташ сайлалтыныт.

Тидын почеш Сессийын регламентшым приниматьымек Москва, Ленинград, Воронежский ден Куйбышевский область, Татарский, Башкирский ден Чечено-Ингушский автономный республик депутатшамыч группо деч выступатлыше А. И. Угаров йолташын предложенийже почеш, РСФСР Верховный Совет тыгай ончыкшаш паша радамым принимаатлен:

1. РСФСР Верховный Советын Мандатный Комиссийжым сайлымаш.

2. РСФСР Верховный Советын постоянный комиссийже-шамыч нерген.

3. РСФСР Конституцийын южо статьяшкыже вашталтышым да ешартышым пуртымаш.

4. РСФСР Верховный Совет Президиумым сайлымаш:

а) РСФСР Верховный Совет Президиумын Председательжым;

б) РСФСР Верховный Совет Президиум Председательын заместительже-шамычым;

в) РСФСР Верховный Совет Президиумын секретарьжым;

г) РСФСР Верховный Совет Президиумын членжешамычым.

5. РСФСР Правительствым—РСФСР Калык Комиссар-шамыч Советым образоватлымаш.

6. РСФСР Верховный Совет депутат-шамычлан депутатский обязанностьыштым шуктымо дене кылдалтше расходым возместитлыме нерген.

РСФСР Верховный Совет депутат-шамычын полномочийыштым тергашлан Мандатный Комиссийым тыгай состав дене сайлыме:

РСФСР Верховный Совет Мандатный Комиссийын Председательже Шахурин Алексей Иванович йолташ, членлан 10 еҥым сайлыме.

Мандатный Комиссийым сайлыме деч вара РСФСР Верховный Совет Сессийын первой заседанийже петыралтеш.

П. Д. Осипенко, В. Ф. Ломако да М. М. Раскова йолташ-шамычым наградитлыме

Ик моторан „МП—1" гидросамолет дене Севастополь—Архангельск беспосадочный перелетым ыштымаште правительствын заданийжым сеҥымаш дене шуктымылан да тидын годым доблестьым ончыктымылан старший лейтенант Полина Денисовна Осипенком, старший лейтенант Вера Федоровна Ломаком да штурман-лейтенант Марина Михайловна Расковам СССР Верховный Совет Президиум Ленин орден дене наградитлаш указым луктын.

Н. М. Шверник йолташым Ленин орден дене наградитлыме

ВЦСПС-ын 1-ой секретарьже—Николай Михайлович Шверник йолташлан 50 ий теммашеш, да тудын пашазе класс ончылно кугу заслуго ыштымыжым шотыш налын, СССР Верховный Совет президиум Н. М. Шверник йолташым Ленин орден дене наградитлен.

Социалистический соревнований ойла, пашам икте начар ышта, весе сайын, кумышо эше сайрак ышта,—сайын ыштыше-шамычым поктен шу да общий под'емым добигле. СТАЛИН.

ВЛКСМ ОБКОМ УТВЕРДИТЛЕН

ЛЕБЕДЕВ Василий Николаевич—ВЛКСМ Йошкар-Ола горком выдвигатлен. Мебельный фабрикын пашазыже, стахановец, паша нормым 140-150 процент темен шога.

ЭРГУБАЕВА Елизавета Николаевна — ВЛКСМ Йошкар - Ола горком выдвигатлен. Йошкар-Ола гостипографий пашазе-стахановка, паша нормым 135—145 процент марте шукта.

БОРИСОВА Анна Анисимовна—ВЛКСМ Йошкар-Ола горком выдвигатлен. Йошкар-Ола гостипографий пашазе стахановка, паша нормым 190 процент марте тема.

120

Ленинско-Сталинский комсомолын XX-шо ийжым у славный паша-шамыч дене ознаменоватлена

Чыла комсомолец ден комсомолка-шамычлан, чыла самырык пашазе, колхозник, служащий-шамычлан, наукын, техникын, искусствын пашаеҥыштлан, Иошкар Армий ден флотын боецше да командирже-шамычлан.

ШЕРГЕ ЙОЛТАШ, ТАҤ, СВЕРСТНИК-ШАМЫЧ!

Мемнан детство, отрочество да юностьна волгыдо сталинский эпохышто пеледыт. Ме социалистический родинын йӧратен пумо илышын чыла йӧнжӧ дене пайдаланена. Мемнан элыште социализм быт ден чынак илышыште лийын шога, тидым ме ужына, ме чувствоватлена, ме шкенан ӱмбалне шижына, тидын нерген человечествын эн сай ушыжо-шамыч курым дене мечтатленыт, социализмын торжествожо верч трудовой калык старший поколенийын тӱжем дене калыкше шкеныштын чапле пламенный илышыштым пуэныт.

Пӱтынь советский молодежь единодушно ойла: самырык лияш пиал! Мланна социализм элыште пашалан, тунемаш, канаш правам, родиннам аралаш, отчизнын чапше лӱмеш честный тыршаш права ден обязанностьым пумо. Мемнан элыште рвезе ден ӱдыр-шамычын эн смелый мечташт шукталтыт. Мемнан коклаште ик пашадымат, ик неграмотныят уке. Советский айдеме—тиде гордыйын йонга. Ме СССР-ысе самырык гражданинын кӱкшӧ акан достоинствыжым палена. Мемнан рвезылыкнам великий Сталинский Конституций кушта да арала.

Мемнан шӱмна родинна деке, большевистский партий деке, мудырый ача, таҥ да чыла советский молодежын учительже—Сталин йолташ деке благодарность ден йӧратымашын тичмаш чувство дене темын. Ленин ден Сталин шуко миллионан комсомолым большевистский партий да тудын Центральный Комитетше йыр сӱмыраш лийдымын сплотитлыме сеҥыдымашлык вийым пеш чот пеҥгыдеменыт. Ме славный дате деке —Ленинско-Сталинский комсомолын колымшо идалыкышкыже Всесоюзный Коммунистический большевик-шамыч Партийын да Советский правительствын любой заданийыштым шуктымашке чыла вийнам пуаш ямде лийын каена.

ВЛКСМ-ын XX-шо ийже—тиде пӱтынь калыкын, пӱтынь элын пайремже. Ме тиде кечылан кугу куанымашан событийлан ямдылалтме семын ямдылалтына. Пашам эше пеҥгыдын ыштыме, родинан чапше верч большевизмылан эше сайракын тунемме шуэш. Ме шонена, тыге кажне комсомолец шона,—комсомолын 20 ий юбилейжым сай паша дене, родина-авалан сай подарке-шамычым ямдылымаш деве палдарыме шуэш. И вот ме, Сталин йолташын великий лӱмжым нумалше Московский Автозаводын самырык пашазыже-шамыч ӱжмаш дене обращатлена:

Пусть СССР-ын кажне самырык гражданинже колымшо идалык лӱмеш шке родинажлан подарке-шамычым ямдыла да пуа.

Нине подарке дене станок вокген у стахановский сеҥымаш, машинан у перворклассный конструкций-шамыч, советский искусствын у произведенийже-шамыч, тунеммаште отличный оценке-шамыч, рекордный урожай, спортивный достижений-шамыч, военный специальностьым овладетлымаш да ятыр молат лийын кертеш. Кажне тыгай подарке славный годовщинылан достойно лийшаш. Пусть тудо шкаланже родинан самырык патриотшо-шамыч волян эн кӱкшӧ творческий вийжым да ушыжым, страстьшым да тыршымыжым нумалеш.

Мемнан коклаште тыгай подаркым кажне ямдыла. Зинаида Федорова шкенжын пролетысо молодежь-шамычын соревнованийыштым вуйлатышыжла III-шо кварталысе производственный программым 15 сентябрьлан шукташ обязательтын. Михаил Ушкалов, рекордсмен апшат-штамповщик, нормо дене 475 олмеш 860 коленчатый валым пуа. Клара Белая у двигатель-шамыч отделенийыштыже стахановский пролетым организоватла. Михаил Жучин 2-шо ступень „Готов к труду и обороне" значеклан кежеж нормо-шамычым сдатла. Иван Константинов шкенжын пролетысо молодежым государственный техэкзаменым „хорошо" да „отлично" сдатлаш ямдыла. Комсорг Иван Гаврилкин ВЛКСМ историй дене теоретический конференцийым ямдыла. Владимир Кременецкий самырык инженер-конструктор-шамыч Анатолий Пухалин да Николай Пульманов дене пырля спортивный скоростной автомобильын проектшым разработатлат. Прасковья Воробьева кок нормым ыштыш тӱҥалын куснашлан 6 станокым ямдыла. Георгий Баранов стаханов—апшат Ушкалов нерген стихым воза. Иван Попов 2-шо ступень „Ворошиловский стрелок" значеклан нормым сдатла.

Шерге йолташ-шамыч! У сарын ӱжараже тӱнямбаке шогалеш. Фашистский стервятник-шамыч героический Испанийым кӱрыт, эрыкым йӧратыше китайский калыкым закабалитлаш тӧчат. Троцкистско-бухаринский, буржуазно националистический шпион да диверсант-шамыч—нине пӱтынь шемер дене каргыме орышо пий улыт, нуным Иуда-Троцкий да фашистский разведке гыч тудын озажешамыч шукеменыт, малат да советский калыкын шӱйыштыжӧ шӧргам ужыт. Тиде нигунамат огеш лий! Советский калыкым сеҥаш вийышт уке да огеш лий.

Мемнан, самырык пролетарский интернационалист-шамычын задачышт—великий испытанийлан ямде лияш, эреак мобилизационный готовность состоянийыште лияш, кудын нерген Сталин йолташ ойлен, чыла тӱнясе шемерын родинжым шкенан сеҥыдымашлык родинам пеҥгыдемдаш.

Мемнан славный пайремнам отечествын обороноспособностьшым виянгдымаш лозунг дене эртарена!

Комсомолец ден комсомолка-шамыч, самырык сверстник йолташ-шамыч! Мемнан подарке-шамычна комсомолын XX-шо ийжын замечательный фондшо лиеш. Тиде паша деч самырык советский еҥ кокла гыч иктат ӧрдыжеш огеш код, манын ме ӱшанена. Пусть кажныже элын вийжым, тудын оборонный мощшым пеҥгыдемдыше, тудын культурный уровеньжым кугемдыше скромный да кугу пашан шӧртньӧ фондышкыжо вий шутымо вкладым пышта. Славный идалыкнам мемнан деч большевистский партийын, Сталин йолташын вучымо паша-шамыч деве ознаменоватлена!

Сталин лӱмеш Автозаводысо самырык стахановец ден специалист-шамыч:

Зинаида ФЕДОРОВА—пролетын мастерже, РСФСР Верховный Советын депутатше; Михаил УШКАЛОВ—коленчатый валым ыштыше апшатштамповщик; Николай ГУЦЕВИЧ—токарь, молодежный стахановский бригадын бригадирже; Клара БЕЛАЯ—2-шо механосборочный цехын инженертехнологшо; Михаил ЖУЧИН—слесарь-инструментальщик; Иван КОНСТАНТИНОВ—нормаль-шамыч цехын старший мастерже; Григорий МАКЛЮР—4-ше механический цехын инженер-технологшо; Николай САЛЬНИКОВ—моторист-шамыч молодежный стахановский бригадын бригадирже; Мария ДОРОФЕЕВА—слесарь-моторист; Иван ГАВРИЛКИН—конструкторско-экспериментальный цехын комсоргшо; Владимир КРЕМЕНЕЦКИЙ—экспериментальный цехысе конструкторский бюрон вуйлатышыже; Прасковья ВОРОБЬЕВА—2-шо механический цехын наладчицаже да молат чылаже 21 еҥ подписатлен.

(„Комсомольская Правда" гыч)

ДЗЕРЖИНСКИЙ

Колымыжлан 12-шо идалыкше лӱмеш

1926 ий 20 июлыштo Кремльыште шке пачерешыже Феликс Эдмундович Дзержинский колен. Феликс Эдмундовичым колымыж деч ик мыняр час деч ончыч партий ЦК Пленум трибуныштo ужыныт.

Тудо шакше тушман да революцийын изменникше-шамычым—Зиновьевым, Каменевым, Пятаковым да троцкистский шайке гыч нунын таршыштым пеш чот бичеватлен. Сердечный припадок Дзержинскийлан шке речьшым пытараш пуэн огыл.

Феликс Эдмундовичын колымыжо партий ден эллан пеш кугу йомдарымаш лийын. Дзержинскийын колымыжо деч ик мыняр час вара тудым пеш чот йӧратыше Сталин йолташ тыге возен:

„Кызыт, почмо клотка воктен Дзержинскийын пӱтынь эртыме корныжым—тюрма шамычым, каторгым, ссылкым, контрреволюций вашгареш кучедалаш ыштыме Чрезвычаный Комиссийым, шаланыше транспорт восстановитлымашым, самырык социалистический промышленность строитлымашым шарналтыме годым,—тиде шолшо илышым ик мут дене характеризоватлыме шуэш: йӱлымаш. Йӧсӧ дене кучедалмаште йӱлымаш да геройский отваге".

Тудым эреак кӱтен коштшо царский палач-шамыч тудын революционный духшым да отвагыжым нигунамат пудыртен кертын огытыл.

Полиций ден жандармерий Дзержинскийым шуко гана арестоватленыт, но тудым кеч кунар мӱдӱркӧ колтеныт гынат, тудо куржын да революционный пашаш угычын пӧртылын.

Дзержинскийым 6 гана арестоватленыт. Тудо знаменитый варшавский цитаделиште, селецкий тюрмаште, орловский централыште шинчен. Дзержинский ятыр ийым шучко кугыжан каторгышто эртарен.

VI с'езд гыч тӱҥалын, Ф. Э. Дзержинский партийн Центральный Комитетын вашталтыдыме членже лийын шога.

1917 ийсе исторический октябрьский кечылаште Дзержинский Военне-Революционный комитетын членже ыле. Туштo Сталин йолташын вияш руководствыжо почеш ыштен. Властьым налмеке партий контрреволюций ваштареш кучедалаш Всероссийский Чрезвычайный Комисс вуйлаташ лӱддымӧ да тайныштдыме большевик Ф. Э. Дзержинскийым шогалтен.

Дзержинский чекист-шамыч деч Ленин—Сталин партийлан эреак да чыла шотыштт верный лияш требоватлен. Тудо чекистшамычым тушман-шамыч дек беспощадный отношеньым воспитыватлен, тудо чекист-шамычым, пашазекресаньык массе дене пеҥгыде кылым кучен шогаш тунyктен. ВЧК—ОГПУ шуко контрреволюционный заговорщический организацийым почын, шпион ден диверсант-шамычын белогвардейский центрыштым разоблачитлен да пытарен.

Гражданский сар деч вара партий Дзержинскийым путей сообщене калык комисарлан (НКПС) назначитла.

Дзержинский вуйлатыме ОГПУ совет мланды м контрреволюционный дрянь деч эрыктыме шотышто пашам ыштен. Тудынак вуйлатыме НКПС транспорт пашам саемден.

1924 ийыште партий Дзержинский социалистический строительствын важнейщий участкыжым—пӱтынь промышленностьым вуйлаташ поручитла.

Дзержинский вуйлатыме почеш промышленность кӧлталте да кӱчык жапыште сар деч ончысо кӱкшытым шуо.

Мемнан советский разведке сталинский нарком Н. И. Ежов йолташ вуйлатыме почеш кӱртньӧ гай Феликсын славный традицийжым арален шога.

Ежов йолташ вуйлатыме почеш советский разведке троцкистско - бухаринский бандит-шамычлан беспощадный да пӱсӧ ударым пуэн шога.

Славный наркомвнуделец-шамыч лавран, отвратительный мундырам ронченыт. Тиде мундыраш фашистский разведкын вуйлатымыже почеш троцкист, зиновьевец, бухаринец, рыковец, буржуазный националист, меньшевик, эсер, белогвардейский генерал-шамыч пӱтыралтынет ыле.

Тушман - шамычын картыштым шалатыме.

Совет калык капиталистический окружений нерген Сталин йолташын шижтармыжым шарна.

Феликс Эдмундович Дзержинскийын кугу образше шемер - шамычын шӱмешышт курымешлан кодеш. Тудын чапле илышыже Ленин—Сталин партийлан, коммунизм пашалан беззаветне преданне лияш, калык тушман-шамычым беспощадне шалаташ тунykта.

Испанский калыкын фашизм ваштареш героический кучедалмыжлан кок ий темын

ДОЛОРЕС ИБАРРУРИ

Долорес Ибаррури 1895 ийыште Бискаи провинцийын изи ялешыже йорло шахтерын ешешыже шочын.

Луатвич ияш Ибарурри тӱҥалтыш школым тунем лектын, швейный мастерскойыш ученицылан пурен, варажым тарзе лийын Долорес класс кучедалмаш корныш шогалеш. Марийжым арестоватлыме почеш, тудо социалистический партийыш пура.

1920 ийыште, Испанийыште коммунистический партий лиймек, Долорес Ибаррури тушко пурен. Тудын дене пырля партийыш 400 пашазе-шамыч пуреныт.

1930 ийыште Испанский компартийын конференциешыже (Памплонышто) Долоресым партий Центральный Комитетыш сайлат. Тудын деч вара Пассионария Мадридыште активный ышта...

1936 ий 18 июльышто фашистский мятеж тӱҥале. Тунам пӱтынь эл мучко Пассионариян йӱкшӧ йоҥгалтын. Тудо компартий лӱм дене „Нуно пурен огыт керт!"—манме лозунгым луктын.

Героический испанский калыкын фашистский мятежник да интервент-шамыч вашгареш кучедалаш тӱҥалмын первой минутшо гычак Долорес Ибаррури канышым ок шинче. Тудо ик фронт гыч весыш коштеш. Ончыл позицийыште тудо боец-шамычын кумылыштым нӧлта, сусыр-шамычым онча, тылыште госпиталь, йоча пӧрт-шамычым ыштыкта. Ӱдрамаш-шамычым шокшо вургемым ургаш организоватла.

„Пулвуй ӱмбалне илымеш, шогышыла колаш сайрак"—Пассионарийын тиде мутшым пӱтынь республиканский Испаний ойла.

(„Спутник агитатора" журнал гыч).

ХОСЕ ДИАС

Кабинетыште Роблесын ӱстелже воктене Испанский компартийын генеральный секретарьже Хосе Диас шинча. Тудын чурийже ноййышо да черланыше ен деч шучкынрак коеш. Тушто кечывалым шкетын ышта, провинций, фронт, предприятийла гыч делегат-шамычым приниматла.

Кас велеш, иктаж 7 часлан, тӱрлӧ верла гыч политбюро член-шамыч погынаш тӱҥалыт. Чыланат Пепе (Хосе) кабинетыште шинчат, кече мучко лийше увер-шамычым каласкалат, пырля газетым лудыт, тӱрлӧ вопросым решатлат. Вокген комнатыште нуно пырля кочкыт. Варажым адакат йӱд вошт пашам ыштат.

Испанский партийын руководствыжо але самырык. Тудо фашизм вашгареш кучедалмашеш кушкын. У политбюро—тиде чыланат пролетар-шамыч, лӱймаш гыч утлышо революционер-шамыч, отличный пропагандист ден оратор-шамыч улыт. Хосе Диас политбюро член-шамыч, тыгак пӱтынь партий коклаште, естественный, органический авторитетан да тынарак скромностян ен. Пеш оживленный заседаний годымат тудо пеш шагал кутыра, кунам тудын деч посна чын решенийым луктын огыт керт гын, велэ тудо кутыра.

Пеш ласкан кутырен шогымаштак тудо иктаж нерген кӱчык, шагын ударже гай перыше характеристикым пуэ. Тиде тудын скромный да поро чертаже.

Пепе Диаслан чыланат сайым ышташ шонат, тудын деч благодарностьым налшашлан огыл, а просто, тудым куандараш, тудын шыргыжмыжым але келшен вуй рӱзалтымыжым ужашлан.

Йӱжгунам кутырымо годым, але заседане годым тудо пеш чот ноя, ала тиде тудын жапын-жапын черланымашыже лиеш. Тунам тудо кабинетше гыч лектешат, шкетын коридор мучко коштеш, канцелярыш, архивыш пура, пидын пыштыме газет орам, тамак окурко-шамычым ончыштеш, тошкалтыш дене ӱлыкӧ кудвечыш вола. Тушто паренге эрыктымым онча, капка гыч подезыш лектеш, 15 митут наре машинист да шофер-шамыч коклаште шогылтеш. Йолташ-шамычшт тудым уждымо гай лийыт, шке пашаштым ыштат. Корштымашым сеҥен тудо кабинетыш пӧртылеш да моло-шамыч дене кутырмашке ушна.

„Спутник агитатора" журнал гыч кӱчыкемден печетлыме.

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ ИСПАНИЙЫШТЕ

14 июльышто испанский парламентын (кортесын) постоянный делегацийжын заседанийже лийын. Делегаций военный положенийым ик тылзылан шуен.

Валенсийын губернаторжо фортификационный пашалан 1922, 1923 ден 1924 ийыште военный службыш призывайлыме чыла гражданым мобилизоватлаш распоряженийым пуэн.

ЛОРЕНСО ВАРЕЛА

ЛИНА ОДЕНА*)

Лина Одена—Пассионариян кугу полышкалышыже. Тудо испанский коммунистический молодежын ик тале руководительже да женский антифашистский комитетын деятельже ыле. Лина Одена испанский ӱдрамаш-шамычын фашизм вашгареш кучедалмыштым вуйлатен. Лина 1936 ийыште фашизм вашгареш героический кучедалмашеш колен.

Сӱретыште: Лина Одена.

Гренадыште мавр-шамыч шукын,
А Малагыште—народный фронт.
Малага гыч Гренадыш ончык
Красный-шамыч каят.
И тушкак вашка писын Одена
Кушто лин огыл ик канат.
Колымаш корно дене кая
Бойыш отрядым нангая!
Ах, чоҥешта тушко Одена,
Кушто лин огыл ик канат.
Корным тӧча авыраш
Но ок керт авырен часовой.
Лина! Доблестный Лина!
Каласет мо вихрьлан: „Стой!"
Командирым шӱдыр гайым,
Ме тыйым ында она уж.
Мемнан шӱмым тарвапалше
Ӱжметым она кол не
Кӧ гын, тыйым туш колтен?
Йоҥлыш корно ден чоҥештет тый.
Шем пикшан пыл ден ядагын
Тиде колшо шучко корно.
Лина! Храбрый тый Одена!
Ондален тыйым измена.
Калыклан верный солдат-влаклан
Ок шокто тыйын ӱжмет.
Пич йӱд годым пуля веле
Шӱшкат нурышто, пасушто,—
Олифын ӱмылеш йӧрлеш
Тыйын колышо капет.
Смысловой переводым М ыштен.

*) Кӱчыкемдыме.

ЧЫЛА ПРОГРЕССИВНЫЙ ЧЕЛОВЕЧЕСТВЫН ПАШАЖЕ

Испанский народный фронт вашгареш кок ий германский, итальянский да испанский фашист-шамыч сарым ыштат. Сарын фашистский организаторжо-шамыч тиде сар тыгай виян да кужун шуйнышо лиеш манын шотлен огытыл. Нуно тиде сарлан тынар средствам да енгым пытараш шонен огытыл ыле.

Интервент-шамыч ден Франко испанский калыкым кӱчык жапыште волгенче перыме семын темдалнешт ыле. Нунын кидыштышт испанский кадровый армийын кугу ужашыже, чылт чыла гаяк командный состав, шорык кӱтӱ наре шпионско диверсант кашак ыле. Нунын могырышто Гитлер ден Муссолинин арсеналже-шамыч, итальянский ден германский военный авиаций, военно-морской эскадре-шамыч, итальянский ден германский фашизмын ордаже-шамыч лийыныт.

Героический испанский калыкым шиждегызе руалтен налаш тӧчымаш, тудым фашистский кандалаш кепшылташ шонымаш тунамак мучыштылтын. 1936 ий июльский кечылаштак посна ола ден районлаште верын-верын кучедалмаш деч вара испаний фронт линий-шамыч дене леведалтын. Начарын вооружитлалтше, военный опытдымо, тунемдыме пашазе ден кресаньык-шамыч, испанский интеллигенцийын эн сай енже-шамыч чылт чара кид дене гаяк чот муштроватлыме марокканский головорез-шамыч, интервент кашак, регулярный часть шамыч вашгареш кучедалыныт.

Мланде йымач лекме семын северный ден южный фронтышто, Гвадарра ден Арагонийыште республиканский милицийын у да у полкыжо-шамыч шочеденыт.

Тушман-шамыч саботироватленыт да тыл ден тӱжвал могыр обороным кӱрлыныт. Обороным изменник-шамыч Ларго Кабальеро шулдыр йымак пызнен шичше тошто офицер ден генерал-шамыч кӱрлыныт. Л. Кабальеро калык тушман-шамычлан полшен, раскольнический политик дене каен, дисциплиным шындаш мешаен. Республиканский тылыште фашистский колоний орудоватлен. Тудын эн гнусный отрядше—троцкистский поумовский шпионско-бандитский шайке шакше, изменнический, подрывной пашам республиканский тылыште ыштен шоген. Троцкистский агент-шамыч, фашистский слуга-шамыч, шке фашистский озашт ончылан каталонийыште вашгареш шогалмашым ыштымашке шуйныт.

Туге гынат, тидым сеҥыме. Испанский калык шке радамже гыч разложитлалтше, обанкротиватлалтше лидер-шамычым—Кабальеро ден тудын гай-шамычым эрыктен да национальный обороным подлинный правительствыжым ыштен.

Шакше троцкист ден предатель кашакым логарышт гыч кормыштымо. Тыл ден фронтым ойраш лийдыме тичмашым ыштыме. Изиге-кугуге оборонно пашалан полшат.

Фашизм вашгареш чыла калыкын илаш-колаш кучедалаш шӱмжылан испаний пашазе классын авангардше — Коммунистический партий — Хосе Диас ден Пассионарийын партийже шотлалтеш.

Компартий республиканский армийлан лу тӱжем дене лӱддымӧ боец-шамычым, тӱжем дене леҥгыде талантливый командир-шамычым пуэн. Эн ответственный постышто коммунист шамыч шогат.

Испанский калык ӱмбак интервент ден мятежник-шамыч веле огыл керкалтыныт: тудын эрыкше да независимостьшо ӱмбак мировой контрреволюционный буржуазий шке кӱзыжым сакен.

Народный фронт ужын кертдыме английский консерватор, капиталын французский магнатше-шамыч „невмешательстве" политикым шонен луктыныт. Чынжым гын, тиде политике испаний вес элла гыч оружийым налаш лишитлымашке гына конден.

Тиде политик огыл гын, испаний калык оружийым свободно налын кертеш ыле гын, Гитлер, Муссолинийын да Франкон бандыже-шамыч кушто лийыт ыле? Нуным шукертак испан мланде гыч луктын кудалтат ыле.

Контрреволюций ден фашизм шем вийын заговорышт вашгареш тӱнямбалсе чыла шемер-шамыч испанский калыклан пламенный солидарность дене вашештымым пуат.

Мир ден антифашизмын, демократий ден прогрессын чыла вийышт шке куатле вийышт дене тӱнямбалсе пожарым предупредитлышаш улыт.

Героический испанский калык фашистский мятежник ден интервент шамыч вашгареш виян кучедалеш.

121

КОККИНАКИ ДЕН БРЯНДИНСКИЙ ЙОЛТАШ-ШАМЫЧЫМ МОСКОШТО ВАШЛИИМАШ

15 июлышто пролетарский столице Москва—Хабаровск—Владивосток район маршрут дене беспримерный перелетым ыштыше чапле сталинский питомец В. К. Коккинаки ден А. М. Бряндинский йолташ-шамычым йывыртен ташлийын.

18 шагатат 15 минутышто аэродром ӱмбалне кок моторан сылне „Москва" самолет койо. Тудым кок боевой машина ужатен толеш. Ик мыняр минут гыч самолет бетон корно десат кудалын...

18 шагатат 40 минутышто Коккинаки ден Бряндинский йолташ-шамыч вашлияш толшо-шамычын рӱж-ге сово кырымышт почеш трибуныш кӱзат. Тиде пеш чапле перелетын вдохновительже — калык-шамыч вождь Сталин йолташ лӱмеш, герой—летчик-шамыч лӱмеш к у а н е н саламлен кычкырымаш шокта.

19 шагатат 45 минутышто Моссовет председательын заместительже Ефремов йолташ Московский партийный ден советский организаций-шамыч лӱм дене митингым почеш.

Первой мутым перелет шотышто правительственный комиссий председатель СССР оборонный промышленность калык комиссар М. М. Каганович йолташ налеш. Тудын почеш саламлен ойлат: Москва шемер-шамыч лӱм дене—Менжинский лӱмеш заводын пашазыже стахановец Баринов йолташ, РККА военне-юж вий лӱм дене—2-шо ранг командарм Локтионов йолташ.

Кунам мут „Москва" самолетын командиржылан—Коккинаки йолташлан пуалтын, аэродромын кумда пасужо мучко куанен, куатлын сово кырымаш шургалте. Коккинаки йолташ шкенжын чапле перелетшо нерген каласкалыш. Тудын кӱчыкын ойлымыжо шуко гана сово кырымаш дене кӱрылтӧ.

Коккинаки йолташ деч вара мут „Москва" самолетын штурманже Бряндинский йолташлан пуалтеш, тудын ойлымыжым пеш кугу вниманий дене колыштыч.

Молодежлан пеш чапле пример

Чапле беспосадочный перелет гыч кугу советский мландын столицышкыже пӧртылшӧ Владимир Коккинаки ден Александр Бряндинскийын лӱмыштым советский молодежь пеш чот йывыртен да йӧратен каласа.

Пӱтынь тӱняончылан советский авиацийын куатлыкше ден советский патриот-шамычын мужествыштым ончыктышо тиде перелет мемнан молодежлан пеш чапле пример лийын шога. Тудо пиялан советский элын рвезышт ден ӱдыржӧ-шамычын кӧргыштӧ доблестьым да шке родина-авалан пеш чот преданностьым, калык пашалан, Ленин-Сталин пашалан мучашдымын йӧратымаш ден преданностьым воспитыватла.

Советский мландысе самырык эрге ден ӱдыр-шамыч, с о в е т с к и й партийлан лишыл да родной улшо „Москва" мут возыман воздушный кораблын сталинский экипажшым пеш чот йывыртымаш дене вашлийыт.

Салам лийже тыланда, Коккинаки ден Бряндинский йолташ-шамыч

А. Косарев.

Рогышто политик тунеммашым алят ситышын огыт акле

ВЛКСМ Ронго райкомын III-шо конференцийже деч вара район мучко политик тунеммаш ятыр саемын. Кызыт 32 колхозысо комсомольский организацийыште политшколым организоватлыме да тушко 350 комсомолецым авалтыме. Шуко пропагандист-шамыч тиде кугу пашам сайын шуктен толыт.

Теве „Чевер Нур" колхоз пеленсе комсомольский организацийыште пропагандистлан Федоров Е. йолташ ышта. Тудо занятийым план почеш эртара. Занятийыш сайын ямдылалтын толеш да умылтарашат сайын тырша. Тугак Загайнов С. йолташат политик тунеммашым сайын шынден. Конференций деч вара комсомольский организацият кугун кушкеш. 400 комсомолец ыле гын, кызыт 760 комсомолец шотлалтеш. Угыч 25 комсомольский организаций почылтын.

Но тидын дене пырля ВЛКСМ райкомын ятыр ситыдымашыже уло. Але шуко комсомольский организацийыште 3-4 тылзе жапыште политзанятий эрталтын огыл. „Виян памаш" колхоз организаций пропагандист Васильев, „Ушнымаш" колхозышто Королев, „Кундыш" колхозышто Тихонов йолташмыт политучебым йӧршеш монденыт. Тидын н е р г е н ВЛКСМ райком шинча гынат, конкретный мерым ыштен огыл. Тудлан самырык организаций шамычлан конкретне полышым пуэн, политик тунеммашым кӱшыл верыш нӧлталман.

Эривани Ром.

ВЛКСМ комитетым организоватлыме

„Молотов" колхоз пеленсе комсомольский организацийыште (Звенига район) ВЛКСМ ЦК V пленум решенийыштым умлен, несоюзный молодежь коклаште воспитательный пашам кӱшыл верыш шындыме. Садлан комсомольский организаций кушкын толеш. Теве июнь тылзылан 11 комсомолец ыле гын, кызыте 17 комсомолец шотлалтеш. Политучебо план почеш эрталтеш, з а н я т и й л а н комсомолец-шамыч ямдылалт коштыт. Комсомольский погынымашыште критик ден самокритикым кумдан шарыме. Комсомолец-шамыч ответственный пашам ыштат. Кызыт тиде организацийыште ВЛКСМ комитетым организоватлыме. Комитет секретарьлан Ермалаев йолташым сайлыме.

Зайцев.

ЛАГЕРЬ ПОЧЫЛТО

Горнист горным пуалта. Пионер-шамыч отряд дене линейкыш шогалыт. Нуно таче пеш куаненыт, вашваш шыргыжалын веле ончат. Чылаштынат мотор тувыр ӱмбалне й о ш к а р галстук кеча. Тиде У-Тор'ял районысо лагерыш толшо пионер-шамыч лагерым почаш первой линейкыш шогалыныт.

— Лагерь, смирно!—старший вожатый Речкин йолташ командым пуыш. Пионер шамыч тарваныде шогат. Лагерь начальник Булыгин рапортым приниматла. Дежурный звена горн да барабан йӱк почеш флагым нӧлта. Флаг мачте вуйыш ур семын модын кӱза. Лагерь почылто.

Линейке деч вара художественный выступлений да валейбол дене ӱчашен модмаш лие. Хоровой кружок шуко у муро-шамычым пеш сайын м у р е н пуыш. Романова Мила, Романова Зоя да Буркова Маня куштен, мурен ончыктышт. Нунын куштымыштым погынышо-шамыч куанен ончышт.

Художественный выступлений деч вара валейбол дене соревноватлымаш эртыш. Модышышто первой отряд 2:0 счет дене II-III отрядым сеҥыш.

Б. Герман.

У-Тор'ял. Лагерь.

Комбайн ямде

Казанский МТС шурно поген налаш 9 комбайным ремонтироватлен шуктен. Комбайн-шамычым бригадылашке к о л т ы м о. 6 комбайнер ВЛКСМ член. Нуно социалистический д о г о в о р ы м ыштен, ончыл верыш лекташ кучедалаш тӱҥалыт.

Шабечков.

ВЛКСМ комитет секретарь

Физкультурный пашам сайын ыштат

„Чобык" колхоз пеленсе физкультурный организацийыште (Тор'ял район) физкультурный пашам йӧратен ыштат. Тиде организацийыште 48 молодежь членлан шога. Кызыт организаций футболым, валейболым да моло физкультурный инвентарым налын физкультурный площадкым ыштыме. Теве шукерте огыл „Немда" колхозный команде дене футбольный да валейбольный соревнований лие. Тиде соревнованийыште „Чобык" команде футбол дене 0:3, волейбол ден 2:0 счет дене „Немда" командым сеҥыш.

В. Иванов.

25.000 ТЕНГЕМ МОДЫН НАЛЫН

Владимир олаште илыше А. С. Чуплыгин йолташ июнь пытартышыште 1932 ийысе внутренный заем облигацийым проверятлен. Тудын облигацийже 25.000 тенгем модын налын.

Чуплыгин йолташ выигрышым налмек тунамак Кумышо Вичияш Заемлан подписатлалтын. Т ы л е ч посна тудо шке колхозшылан подаркым—автомашиным налын пуаш решитлен. Машиналан нарядым налме да тиде автомашинам Чуплыгин й о л т а ш Горьковский область, Курмышский район, „Большевик" колхозлан пуа.

(„Правда" газет гыч).

Тельман лӱм. колхозышто (Звенига р-н) молодежь-шамыч шудо солымаште каныме годым газетым лудыт.

Тунемаш пурашлан 150 йодмаш пурен

Йошкар-Ола фельдшерско-акушерский ш к о л у тунемме ийлан виян ямдылалтеш. У школым ыштен шуктымо, учебный пособийым, медицинский препаратым наледыме. Тиде школ у наборым ышта. Кызыт 150 йодмаш пурен, нунын кокла гыч 6 отличник похвальный грамотым налше улыт.

Т. Минлигузин.

Отв. редактор—
Г. М. ЭРСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 74, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—658. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.